

УДК 336.71

ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКУ

*Бойко Д.І. к.е.н., доцент,
Териця Д.О. ст. (УкрДУЗТ)*

У статті розглянуто та узагальнено підходи до визначення поняття ресурсного потенціалу банку та сутності суміжних з ним понять, наданих різними зарубіжними та вітчизняними вченими. На основі проведеного аналізу, запропоновано власне визначення ресурсного потенціалу банку, яке знімає протиріччя між існуючими напрямками щодо визначення даного поняття.

Ключові слова: банк, потенціал, банківські ресурси, ресурсний потенціал, власні та залучені кошти, ресурси банку.

ИССЛЕДОВАНИЕ СУЩНОСТИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА БАНКА

*Бойко Д.И. к.е.н., доцент,
Терица Д.А. ст. (УкрГУЖТ)*

В статье рассмотрены и обобщены подходы к определению понятия ресурсного потенциала банка и сущности смежных с ним понятий, предоставленных различными зарубежными и отечественными учеными. На основе проведенного анализа предложено собственное определение ресурсного потенциала банка, которое снимает противоречия между существующими направлениями по определению данного понятия.

Ключевые слова: банк, потенциал, банковские ресурсы, ресурсный потенциал, собственные и привлеченные средства, ресурсы банка.

NATURE STUDY OF RESOURCE POTENTIAL BANK

*Boyko D.I., Candidate of Economic Sciences, associate professor,
Teritsy D.O., student (USU of RT)*

The article reviews and summarizes the approaches to the definition of the resource potential of the bank and the essence of adjacent concepts provided by different foreign and domestic scientists. A proper definition of the resource potential of the bank on the basis of the analysis.

Under the resource potential of the bank to understand the existing offer and the potential of their resources to form the bank. Moreover, the potential for the formation of bank financial resources just depend on the material, labor, technical, organizational, informational and spatial resources. Thus removed the contradiction between two existing lines on the definition of "resource potential of the bank."

Keywords: bank, potential bank resources, resource potential, own and borrowed funds, the resources of the bank.

Постановка проблеми. Рівень розвитку банківської системи держави, яка забезпечує перетікання ресурсів між різними секторами економіки, значною мірою визначає стабільний розвиток економіки. Поглиблення фінансової інтеграції та глобалізації фінансових систем вимагає від вітчизняних банківських установ оптимізації структури ресурсної бази з метою зміцнення їх ресурсного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ресурсного потенціалу банків присвячено роботи багатьох відомих вчених. Значну увагу темі ресурсів приділяли такі видатні зарубіжні – Е. Долан, П. Роуз [1]. Питання

пов'язані з мобілізацією банківських ресурсів, досліджували у своїх працях М.Алексеев, О. Васюренко, Мороз, М. Савлук [2-4]. Особливості управління та окремі аспекти формування банківських ресурсів розглядали Н. Бицька, А. Вожжов, І.Федосік та інші [5-7].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Однак, що стосується трактування категорії «ресурсний потенціал банку», то можна зауважити, що він недостатньо висвітлений в економічній літературі вітчизняних і закордонних авторів.

Мета даної статті полягає в уточненні визначення поняття «ресурсний потенціал банку» на

основі проведення аналізу існуючих на сьогодні визначень.

Виклад основного матеріалу дослідження. дослідження ресурсного потенціалу банку є вимогою, яка дозволить підвищити його

конкурентоспроможність у порівнянні з іншими учасниками фінансового ринку. У таблиці 1 наведені визначення поняття "ресурсний потенціал банку" з точки зору різних авторів.

Таблиця 1

Визначення поняття "ресурсний потенціал банку" за різними джерелами

Автор, джерело	Визначення
С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. [8, С.378].	сукупність усіх грошових коштів банку, які перебувають безпосередньо у його розпорядженні, а також коштів, які банк може потенційно залучити
Васюренко Л. В. Федосік І. М. [3, с. 62]	Сукупність усіх фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосередньому його розпорядженні, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком у результаті проведення ефективної повномасштабної банківської діяльності або прирощені чи втрачені в разі проведення активних операцій
Барилюк І. В. [9, с. 207]	Сукупність усіх видів ресурсів, які здійснюють вплив на діяльність окремого банку – фінансові, матеріальні, трудові, технічні, організаційні, інформаційні, просторові
Єпіфанова А. О., Маслак Н. Г. та Сало І. В. [10]	Це сукупність власних, залучених та позикових коштів банку, що перебувають у безпосередньому його розпорядженні і використовуються на його розсуд для здійснення банківської діяльності
О. Заруба [11, с. 39]	Це потенційні можливості банку формувати свої ресурси
Вожжов А. П. [6]	Сукупність власних, залучених та позикових коштів, що акумульовані, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком; потенційними можливостями установи формувати свої ресурси; максимальним обсягом ресурсів, які банк може залучити на фінансовому ринку
Волик Н. Г. [12, с. 271]	Це максимум ресурсів, які банк може залучити на фінансовому ринку
Коваленко В. В. [13, с. 74]	Власні кошти і кошти, залучені банком у результаті здійснення інших пасивно й активно-пасивних операцій банків

Аналіз існуючих визначень показав існування двох підходів до формування визначення «ресурсного потенціалу банку»:

1 ототожнення ресурсного потенціалу з фінансовими ресурсами;

2 розуміння під ресурсним потенціалом не лише наявність фінансових коштів, а й інших ресурсів банку (матеріальні, трудові, технічні, організаційні, інформаційні, просторові).

У дослідженнях вітчизняних науковців поняття «банківські ресурси» трактують як сукупність власного капіталу і зобов'язань банку, які вони використовують для проведення активних операцій. В окремих працях під зобов'язаннями банків розуміють лише залучені ресурси або окремі елементи запозичення банками коштів. Однак не існує комплексної системи складових, які формують ресурси банку, що впливає на оцінку їх структури.

У економічній енциклопедії подано таке визначення: «банківські ресурси – сукупність коштів, які знаходяться в розпорядженні банків і використовуються для проведення кредитних та інших операцій» [14, с. 110].

А. Мороз, М. Савлук визначають, що: «ресурси банківських установ – це сукупність

коштів, що є в них у розпорядженні та використовуються для проведення активних операцій» [4, с. 30].

Зарубіжні вчені термін «ресурси банку» взагалі не використовують, оскільки таке поняття не розглядається як об'єкт самостійного дослідження. Вони трактують «банківські ресурси» через пасивні операції, суть яких полягає у залученні коштів вкладників, кредитуванні іншими банками, випуску цінних паперів власного боргу, а також здійсненні інших операцій, внаслідок яких збільшуються ресурси банку.

Таким чином, стає зрозумілим, що ресурси банку являють собою акумульовані банком кошти шляхом емісії цінних паперів, одержані на основі кредитних відносин з іншими економічними суб'єктами та результати фінансової діяльності банку. Тобто мова не йде про інші види ресурсів.

Однак якщо говорити про значення слова «потенціал», то можна прийти до цікавих висновків.

Поняття «потенціал» походить від латинського слова „potentia“, яке в перекладі означає „сила“, „потужність“.

Як відзначав Аристотель, потенціал характеризує здатність руху переводити матерію,

що реально є в новий стан, оскільки матерія є єдність актуального і потенційного буття. Сама дійсність з фактичного боку реалізується в конкурентних формах реальної дійсності, які із смислового боку кореняться насправді як потенції. Саме як потенційність матерія знаходить ество, яке з'являється як здібність до змін, закладена в самій матерії. Потенція розглядається Аристотелем як початок зміни речі, як здатність руху і можливість осмислення цього руху. Кожна річ містить наступні потенції – перехід в інший стан і збереження свого стану незмінним [15, с.108].

Тобто, говорячи про ресурсний потенціал не можна ототожнювати його лише з наявними фінансовими ресурсами, бо потенціал включає в себе не лише рівень, який досягнуто, а й потужність досягнути вищого рівня.

Висновки. А тому під ресурсним потенціалом банку пропонуємо розуміти наявні та потенційні можливості банку формувати свої ресурси. При чому потенційні можливості банку щодо формування фінансових ресурсів якраз і залежать від матеріальних, трудових, технічних, організаційних, інформаційних та просторових ресурсів. Тим самим знімаються протиріччя між двома існуючими напрямками щодо визначення «ресурсного потенціалу банку».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Питер С. Роуз ; пер. с англ. – М. : Дело ЛТД, 1995. – 768 с.
2. Алексеенко М. Д. Капітал банку: питання теорії і практики : монографія / М. Д. Алексеенко. – К. : КНЕУ, 2002. – 31 с.
3. Васюренко, О. Ресурсний потенціал комерційного банку: / О. Васюренко, І. Федосік. – Банківська справа. – 2002. – № 1. – С. 58–64.
4. Банківські операції : підручн. // А. М. Мороз, М. і. Савлук, Р. Б. Бок та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К. : КНЕУ, 2000. – С. 95–106
5. Бицька Н. Кошти населення у формуванні ресурсної бази банків / Н. Бицька // Вісник НБУ. – 2004. – № 12. – С. 26–29.
6. Вожжов А. П. Процессы трансформации банковских ресурсов [Текст]: А. П. Вожжов.– Севастополь : Изд-во СевНТУ, 2006. – 339 с.
7. Федосік І. М. Особливості управління ресурсним потенціалом комерційного банку / І. М. Федосік // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2005. – № 534. – С. 277–280.
8. С.Г. Арбузов, Банківська енциклопедія : Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. Центр наукових досліджень Національного банку України – К. : Знання, 2011. – 504 с
9. Барилюк, І. Стратегічний підхід до формування структури ресурсного потенціалу банку: Формування ринкової економіки в Україні. / І.Барилюк. – 2012. – Вип. 26, Ч. 1. – С. 16-24.
10. Єпіфанов, А. О. Операції комерційних банків : навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 523 с.
11. Заруба О. Ресурсне забезпечення банку: розробка моделі / О. Заруба // Вісник НБУ. – 2008. – № 9. – С. 35–37.
12. Вожжов А. П. Процессы трансформации банковских ресурсов / А. П. Вожжов. – Севастополь : Изд. СевНТУ, 2006. – 339.
13. Волик Н. Г. Ресурсна база комерційних банків України: сучасний стан і перспективи розвитку / Н. Г. Волик, К. Г. Яценко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. – № 6. – С. 270–274.
14. Коваленко В. В. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення : монографія / В. В. Коваленко, Ж. І. Торяник. – Х., 2010. – 180 с.
15. Економічна енциклопедія : у 3-х томах. – т. 2 / Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, – 2002. – 848 с.
16. Аристотель. Сочинение в 4-х томах. М., 1975. т.1 349 с.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Зайцева І.Ю.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Назаренко І.Л.*

УДК 336.145(477)

ПРОБЛЕМИ КАЗНАЧЕЙСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА ДОХОДАМИ

*Зайцева І.Ю., д.е.н., професор,
Пархоменко М.О., магістр (УкрДУЗТ)*

В статті були визначені загальні проблеми і методи їх вирішення для подальшого ефективного і більш якісного казначейського обслуговування місцевих бюджетів за доходами. Також ми ознайомились з поняттям Державне казначейство України і розглянули функції, які виконує ця служба. В цій статті